

EXTRA VETO

HET BLAD VAN DE ALGEMENE
STUDENTENRAAD VAN LEUVEN

VEERTIENDAAGS TIJDSCHRIFT

V.u. n. mens
s. van evenstraat 2D
3000 Leuven

JAARGANG 4 - NR. 5

23 NOVEMBER 1977

REDAKTIE & ADMINISTRATIE

STUD. - E. VAN EVENSTRAAT 2D
3000 LEUVEN
tel. 016/22.44.38

EDITORIAAL

Dese Veto is anders dan alle andere Veto's die er tot dusver verschenen. Hij wordt namelijk niet door de redactie gemaakt. De redactie heeft beslist dit extra-nummer in handen te geven van het aktiekomitee dat zich in Leuven bezig houdt met de studiebeurzen.

De redactie wil hiermee een experiment wagen dat in de toekomst mogelijk herhaald kan worden. Veto moet een forum zijn waarin de belangrijke stromingen en akties binnen het Leuvense studentenwereldje weerspiegeld worden. Dat is de reden waarom de redactie is ingegaan op het voorstel van het centraal aktiekomitee om een extra-nummer met diskussieteksten rond de studiebeurzen uit te geven. Het aktiekomitee heeft de verantwoordelijkheid voor dit hele nummer, afgezien van het editoriaal. Dat impliceert dat de Veto-redactie niet de hand heeft gehad in het tot stand komen ervan, dat de normen die de redactie hanteert bij de beoordeling van teksten voor gewone nummers eventueel niet gebruikt worden door het aktiekomitee, enzovoort. Kortom, een totaal andere Veto, een experiment.

De aktie rond de studiebeurzen is van het grootste belang.

Met het recht op studiebeurzen staat of valt een aanzienlijk gedeelte van de demokratisering van het universitair onderwijs. Afschaffing van dat recht zou een stap terug zijn op het pad van de demokratisering, waarop we nog maar nauwelijks een voet gezet hadden. Op het moment dat zelfs de rektor van deze dorpsuniversiteit door heeft dat, niettegen-

staande het verschijneel van de akademische werkloosheid - of juist daardoor - een academische opleiding meer dan vroeger een noodzaak is, kunnen we alleen een vernieuwde en werkelijke demokratisering eisen, kunnen we alleen maar dwars gaan liggen voor elke poging van de regering om het weinige dat tot dusver bereikt werd ook nog af te bouwen. Derhalve is dit extra-nummer van belang. De redactie hoopt er de diskussie mee te stimuleren.

Ook de diskussie over Veto, over dit experiment, over de Veto in het algemeen. Er is dit jaar al vrij hard aan het blad gewerkt. Er is naar gestreefd het blad leesbaarder te maken, beter geschreven, met minder storende taalfouten, grafisch beter verzorgd. Misschien is er al een kleine vooruitgang gemaakt, maar er moet nog veel weg afgelegd worden.

Op inhoudelijk vlak liggen de zaken nog moeilijker. De redactie bestaat uit mensen met vaak heel verschillende en soms zelfs tegenstrijdige interesses, opvattingen en politieke overtuigingen. Die opvattingen moet binnen de redactie vervoerd worden zonder dat er in krachteloosheid, slaphed of kleurloosheid vervallen wordt. Voor de vorm van het blad moeten normen aangelegd en gehanteerd worden die door de hele redactie aanvaard en toegepast worden.

We zouden graag hebben dat de studenten zich meer met Veto bezig zouden houden, dat ze een grotere inbreng in de Veto zouden hebben. Dat is de voorwaarde om een goede Veto te maken. ■

STUDIELENINGEN, STUDIEBEURZEN, EN WAT DAN NOG ?

Op het centraal aktiekomitee, gehouden in de milkbar van Alma II op 3/11 (er was meer dan 50 man), werd beslist een brochure uit te geven, waarin teksten zouden verzameld worden die elk op zich een bepaald deelprobleem rond de zaak van de studiebeurzen en -leningen zouden behandelen.

Het initiatief werd overgenomen door een zevental mensen die elk een tekst schreven en bijeenbrachten in dit extra nummer van Veto. De organisatie beruiste bij het sekretariaat van het centraal aktiekomitee.

De bedoeling van deze tekstenbundel is een proces van diskussie en denkwerk op gang te brengen en te stimuleren. Het is belangrijk dat de studenten hun syndikale eisen kunnen formuleren en klaar naar voren brengen. De bedoeling is positief werk te verrichten om tot een gedetailleerd platform aan eisenbundel te komen voor onze aktie.

In dit nummer komen wij dan ook niet terug op de geschiedenis van de zaak rond de studiebeurzen en -leningen. Daarover kun je je overvloedig informeren in andere brochures en teksten (ook ten andere in de vorige nummers van Veto). Wij willen hier vooral dieper ingaan op gens de kwestie.

Wij hopen dat door iedereen, die zich erbij betrokken voelt, zal gereageerd worden op deze teksten. Veto heeft zich bereid verklaard al de geschreven reakties, diskussiepunten en voorstellen in haar volgende nummers op te nemen.

Stuur daarom je reakties naar het sekretariaat van het centraal aktiekomitee, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

NOTA AAN DE RAAD VOOR STUDENTENVOORZIENINGEN

1. HET STANDPUNT VAN DE SOCIALE RAAD I.V.M. STUDIELENINGEN.

De kabinetsraad van 23 september heeft beslist in de program-mawet een paragraaf op te nemen waardoor het huidige stelsel van studietoelagen gewijzigd kan worden. Uit verklaringen van o.m. minister Ramaekers is gebleken dat hierbij vooral aan studiele-ningen gedacht wordt. De studenten versetten zich tegen de invoering of de uitbreiding van een stelsel van studieleeningen.

1. Zelfs wanneer gesproken wordt van "complementaire leningen" (Ramaekers) vrezen wij dat er in wezen sprake is van een afbraak van het stelsel van studiebeurzen. We vragen ons immers af waar de regering het geld gaat halen dat voor zo'n operatie nodig is. Als we rekening houden met de bezuinigingspolitiek, die zowat o-

veral gevoerd wordt, moesten we vrezen dat het stelsel van studie leningen uitgebreid zal worden ten koste van de studiebeurzen. Op dit moment vertegenwoordigen de studieleeningen niet eens een hele procent van het totale pakket. Zo'n evolutie kan in onze ogen alleen betekenen: ofwel een algemene verlaging van het bedrag van de studiebeurzen ofwel een deling van het aantal studenten dat over een beurs zal kunnen beschikken. In beide gevallen zou er geld voor studieleeningen vrij komen zonder dat men ogenschijnlijk aan het stelsel van de studiebeurzen raakt. Wat ook de toekenningsmodaliteiten voor studieleeningen zouden zijn wij vrezen dat het stelsel van studiebeurzen op den duur door leningen vervangen zal worden.

2. De studenten wijzen studiele-ningen in plaats van studie-beurzen met beslisterheid van de hand.

-Studieleeningen werken de sociale selectie in de hand. Geld lenen om te studeren als er een grote kans bestaat na je studie werkloos te worden, staat gelijk met het nemen van een groot financieel risico. Eenrisico dat de minstbegoeden ook het minst zullen durven nemen. Daarenboven werken de kinderen uit de ekonomisch zwakkere lagen van de bevolking gewoonlijk nog een tijdje voor hun ouders als ze hun studie af hebben (68,8%). Die ouders zullen minder geneigd zijn hun kinderen te laten studeren als de kans klein is dat ze er achteraf door die kinderen weer bovenop geholpen worden. Met een lening alleen kom je immers niet rond, een deel van de financiële last blijft voor de ouders. Met studieleeningen zouden de afgestu-

deerden echter voor de staat moeten werken, in plaats van voor hun ouders. Overigens, zullen niet de ouders verantwoordelijk zijn voor de terugbetaling van de leningen als de afgestudeerde in gebreke blijft?

(vervolg op p. 2)

(vervolg van p. 1)

-Studieleningen verhogen de studiedruk.

De vrees om te mislukken en om dus nog meer te moeten lenen om een jaar over te doen -als dat tenminste nog zal kunnen- zal de psychologische spanningen van het studeren nog vergroten.

-Door studieleningen komt de vrije studiekeuze in het gedrang

De studenten zullen nog slechts zekere, m.a.w. lukratieve richtingen kiezen.

-Studieleningen vergroten de kloof tussen de intellektuelen en de werkende bevolking nog meer.

Studieleningen zullen bijvoorbeeld voor de dokters een belangrijk argument zijn om een dure geneeskunde in stand te houden. (Zeven jaar lenen is immers een zware financiële last als het moment van terugbetalen gekomen is.)

Sociale projecten als dokters

die werken aan terugbetalingstarieven, of advokaten die werken voor wetswinkels... komen daardoor in het gedrang.

3. Wij vragen geen studieleningen maar dulden geen aantasting van het huidige studiebeurzenstelsel en eisen een verhoging van de beursbedragen. Voor dit jaar eisen we in elk geval de aanpassing van de loonbarema's en beurzen aan de index. Studiebeurzen zijn en blijven echter een lapmiddel in onze ogen. De studenten eisen gratis onderwijs voor iedereen, onderwijs als kollektieve voorziening voor heel de bevolking. Niettemin werpt het stelsel van studiebeurzen een klein gedeelte van de sociale ongelijkheid weg. De studenten zijn niet gelukkig met dat stelsel, maar het is beter dan niets. O

september 1977
SOCIALE RAAD

2. HET STANDPUNT VAN DE SOCIALE DIENST.

DE STUDIETOELAGEN IN DE NIEUWE PROGRAMMAWET.

1. Inhoud van de voorgestelde wijziging.

In het ontwerp van nieuwe programmawet (1), dat de regering in het parlement heeft ingediend zijn twee artikels voorzien, waarbij het recht op studietoelagen wordt afgeschaft. Art.173 vervangt en wijzigt het art. 1 van de wet van 19 juli 1971. Art.174 heft de stipulaties op in de wet van 1971 die recht op studietoelagen geven in het secundair onderwijs.

Hierbij geven we de tekst van het ontwerp en de overeenkomstige tekst van de wet van 1971, voor zover deze verschillen. In art. 173 werden de gewijzigde of bijgevoegde woorden kursief weer gegeven.

2. Kommentaar.

De bedoeling van deze wijziging wordt duidelijk gesteld in de memorie van toelichting. We citeren: "Huidige wetswijziging van de wet van 19 juli 1971, betreffende de toekenning van studietoelagen en studieleningen, heeft tot doel aan de financiële tegemoetkoming een fakultatief in plaats van een verplichtend karakter te geven." Geen enkele student heeft nog "recht" op een toelage of lening. Dit recht is opgeheven. Of er nog toelagen of leningen worden gegeven, en onder welke vorm, dat zal de regering beslissen en eventueel ieder jaar opnieuw en anders.

3. Motieven.

De bedoeling van de wet is niet de overschakeling van toelagen naar leningen mogelijk te maken. Dit kan met de huidige wet van 1971 ook. Het art.1 van deze wet van 1971 laat niet alleen toe aan eenzelfde student gedeeltelijk een toelage en gedeeltelijk een lening te verlenen. Deze wet laat ook de mogelijkheden open (54 en 51) aan bepaalde studenten toelagen te geven en aan andere leningen, door te bepalen wat door "minvermogenheid" wordt verstaan (51). De wet van 1971 legt wel de verplichting op, in ieder geval toelagen te geven.

Wanneer nu een wetswijziging wordt voorgesteld, dan is dit ongetwijfeld om toelagen af te schaffen (bv. in het secundair onderwijs).

4. Tegenargumenten.

Minstens twee redenen kunnen aangevoerd worden om zich tegen Art. 173 en 174 te verzetten.

Vooreerst was de wet van 1971 het eindpunt van een sociale evolutie, waarin het recht op onderwijs en bijgevolg het recht op de mogelijkheid om onderwijs te kunnen volgen wettelijk werden bekrachtigd. In de memorie van toelichting van deze wet werd het glashelder geformuleerd door verslaggever Vandewiele (voordien Algemeen Sekretaris ACW). We citeren: "(...) Feitelijk overheerst in die (vorige) regeling nog altijd de gedachte dat de beurzen een gift van de gemeenschap zijn en is het stelsel op zulk een wijze opgevat dat de gift uiteraard niet kan verleend worden dan na een schifting die tot op zekere hoogte een wedstrijd is. Hierbij wordt niet voldoende rekening gehouden met de evolutie. In onze maatschappij is de school een wettelijke verplichting of een sociale noodzakelijkheid, afgezien van het recht dat eenieder bezit op dezelfde kansen voor zijn persoonlijke ontplooiing. Logischerwijze moet de maatschappij een aantal scholen ter beschikking van het opgroeiend individu stellen, die het hem mogelijk maken al zijn talenten te ontwikkelen. Bijgevolg heeft de leerling, voor zover hij zelf de nodige inspanning levert om met goed gevolg de studies te doen waarvoor hij normalerwijze begaafd is, recht op materiele en financiële steun van de gemeenschap, indien zijn ouders, op eigen middelen aangewezen, niet over voldoende inkomsten beschikken om hem in staat te stellen zijn studies normaal voort te zetten.

In dit licht bekeken, wordt de studietoelage een recht voor het minvermogen kind. Dit recht verschilt in beginsel niet van het recht dat aan andere sociale categorieën en leeftijdsgroepen is verleend op steun van de gemeenschap in de vorm van allerlei uitkeringen.

Dat is de gehele draagwijdte van het ontwerp: het verandert een erkend recht in een verleende gift."

(vervolg op p. 3)

Ontwerp Programmawet	Wet van 19 juli 1971
Wijziging van de wet van 19 juli 1971 betreffende de toekenning van studietoelagen en studieleningen.	
Art. 173.	
Art. 1.-51. De Ministers van Nationale Opvoeding komen toelagen verlenen aan minvermogene leerlingen van het sekundair en aan minvermogene leerlingen van het hoger onderwijs.	Art. 1.-51. De Ministers van Nationale Opvoeding verlenen toelagen aan minvermogene leerlingen van het sekundair en aan minvermogene leerlingen van het hoger onderwijs.
54. Studieleningen kunnen worden verleend aan studenten en leerlingen aan wie geen studietoelagen worden toegekend.	54. Studieleningen kunnen worden verleend aan studenten en leerlingen die geen studietoelagen kunnen genieten.
55. De Koning bepaalt bij een in Ministeraad overlegd besluit de voorwaarden en de wijze waarop de toelagen en leningen worden verleend.	55. De Koning bepaalt de wijze waarop de toelagen en leningen worden verleend.
Art. 174.	
De alinea's 1, 2 en 3 van artikel 5 van dezelfde wet worden opgeheven.	Art.5. De minvermogene leerlingen van het sekundair onderwijs hebben gedurende de tijd dat zij leerplichtig zijn, recht op een studietoelage.
	De minvermogene leerlingen van het sekundair onderwijs hebben recht op een studietoelage of -lening voor een bepaald studiejaar indien ze met vrucht het vorig studiejaar beëindigd hebben of indien zij geslaagd zijn ten overstaan van een centrale examenkommissie of indien zij voldoen aan de wettelijk of reglementair bepaalde toelatingsvoorwaarden tot zekere cykli.
	De Koning mag bepalen aan welke bijkomende voorwaarden een minvermogene student van het sekundair onderwijs, die niet leerplichtig is, moet voldoen om een studietoelage of -lening te bekomen alsook de bijkomende voorwaarden aan welke een minvermogene student van het hoger onderwijs moet voldoen om een studietoelage of -lening te bekomen.

(vervolg van p. 2)

In België wijzigen de grote politieke principes en de rechten van de burgers met de economische structuur. De ontwerp-programmawet betekent een zeer belangrijke sociale achteruitgang. Niet alleen materiaal, maar vooral principieel.

Wanneer studenten en leerlingen geen recht meer hebben op een toelage of lening, kan hen een gift worden verleend door de regering. De aard hiervan kan jaarlijks worden gewijzigd, naar gelang de economische toestand. In feite staan we hier voor een "volmachtwet", maar op een beperkt terrein, en zonder tijdsbeperking. De wettelijk gewaarborgde regeling verdwijnt. De regering krijgt volmacht alles te regelen, en dit ter definitieven titel.

Dit is niet alleen een verdere uitholling van de betekenis van de wetgevende macht, die zelfs haar bevoegdheid om te bepalen wat een recht is moet afstaan aan de uitvoerende macht. Men kan bovendien aanvoeren tegen het ontwerp, dat de regering tersluiks tracht volmachten te bekomen zonder daar te durven voor uitkomen en zonder de beperking in duur te aanvaarden die het parlement bij volmachtwet oplegt.

5. Voorstel.

We stellen voor dat de Raad voor Studentenvoorzieningen een publieke verklaring aflegt, waarin:

1. Erop gewezen wordt dat door Art. 173 en 174 van de ontwerp-programmawet het recht op studietoelagen en -leningen wordt afgeschaft; dat een wetswijziging overbodig is om studietoelagen mogelijk te maken, en dat het wetsontwerp enkel te verklaren is vanuit een intentie van de regering om tielagen af te schaffen; dat dit een ernstige sociale en politieke achteruitgang betekent, waarbij de twee argumenten onder 4. vermeld, worden aangehaald.

2. Wordt voorgesteld het huidige systeem van studietoelagen fundamenteel te wijzigen: -op basis van wetenschappelijk verantwoordde gegevens, waarbij de K.U.Leuven de resultaten van haar onderzoek naar de kostprijs van het studeren wil inbrengen; -en langs een democratische procedure, door inspraak te geven aan studenten, onderwijsinstellingen en ouders.

3. Aan de regering wordt gevraagd in afwachting van de invoering van een nieuw systeem gedurende de twee volgende academische en schooljaren de wet van 1971 te behouden, en de door haar eventueel noodzakelijk gemaakte besparingen voor te stellen en te verantwoorden in de begrotingswet. ■

Sociale Dienst - 17 okt 1977.

(1) Wetsontwerp betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978. Dok. 113, nr 1 van de kamer van Volksvertegenwoordigers. Zitting 1977-1978, 11 oktober 1977.

WEG MET DE BEURZEN !

De huidige herrie rond het afschaffen van de beurzen en het invoeren van leningen geeft aanleiding tot grondige discussies over ons studiefinancieringssysteem. Al gauw komt men tot het besluit dat het huidige beursstelsel door en door slecht is en dat niemand er eigenlijk mee tevreden is. Inderdaad: nu worden de studenten verdeeld op basis van de inkomsten van hun ouders. Beurzen worden gezien als een aanvulling, zodat ook beursstudenten volledig afhankelijk blijven van het inkomen thuis. Zelfstandige studenten kunnen rekenen op een maximumbeurs, maar de voorwaarden om als "zelfstandig" te worden beschouwd, zijn zo hoog gesteld (2 jaar als werknemer in dienst geweest zijn met een minimuminkomen van 70.000 BF per jaar) dat bijna niemand er aan kan voldoen, en dan nog zijn de bijkomende lasten zo groot (wegvallen kinderbijslag enz.) dat het sop eigenlijk de kool niet waard is.

Verder is er de discriminatie t.o.v. de NUHO-studenten. Maar het voornaamste nadeel van het beursstelsel is dat een beurs ver onder het levensminimum blijft. Een aalmoes dus.

Alternatieven

"Het onderwijs moet voor iedereen toegankelijk zijn", is een veel gehoorde uitspraak. Dit betekent ondermeer dat er geen financiële barrière mag zijn. Vanuit dat oogpunt gezien zijn er twee mogelijkheden: gratis onderwijs en studietoelagen. Deze alternatieven vullen elkaar aan.

Gratis onderwijs

Heel concreet betekent dit dat de student voor zaken als kursussen, kot, voeding, vervoer, enz geen cent hoeft uit te geven. Selectiesystemen als inschrijvingsgeld en examengeld worden afgeschaft. Kollektieve voorzieningen zorgen voor woonst en voedselverzekering. Dit kan gemakkelijk gebeuren door de uitbreiding van de sociale sector.

Verschillende argumenten pleiten voor deze vorm van studiefinanciering. O.a. de Marxistisch-Leninistische Beweging (MLB) toont zich voorstander van kollektieve voorzieningen. Zij veruimen het gezichtsveld van het individu, de toegang tot de universiteit wordt voor studenten uit lagere inkomenscategorieën gemakkelijker (dit heeft de praktijk uitgewezen).

Kollektieve voorzieningen hebben een hoger rendement (wat de verbruiker ten goede komt), zij hebben een prijsdrukkend effect op de privésector in de stad. Verder zijn kollektieve voorzieningen, als ze eenmaal verworven zijn, niet gemakkelijk af te pakken.

Nochtans mogen we niet voorbijgaan aan de nadelen van de huidige homes en restaurants, die veel eer kazernes en vreetfabrieken zijn. Het sociaal contact wordt daardoor niet bevorderd. Vereenzaming komt onder de studenten veel voor. Veel studenten verkiezen ten andere op kot te eten, en samen een huis te huren bv.

Gratis onderwijs is evenwel een juiste eis, omdat dit alle studenten tegelijkertijd op dezelfde voet stelt.

Studieloon

De eis voor studieloon is zo oud als de moderne studentenbeweging. Reeds in '21 stelde een Nederlandse professor deze vorm van studiefinanciering voor. In de jaren '60 ging geen congres van VVS voorbij of het studieloon werd als een belangrijke eis van het studentensyndikalisme nagestreefd. De term 'studieloon' is een geladen term en veel mensen verkiezen "toelagen", "onkostenvergoeding" of "levensminimum". Deze loon-eis betekent dat de studenten moeten beschouwd worden als jonge intellectuele arbeiders. Als we het studentensyndikalisme zien als een onderdeel van de strijd van de arbeiders voor ontvoogding en zelfbeheer, dan is het studieloon 'n rechtvaardige eis. Studieloon kadert in een democratische unief, die opgehouden heeft ten dienste te staan van Kapitaal en Staatsapparaat. Vroeger was de unief een "minaret" in het "dorrelandschap" (cfr. onze Nederlandse kameraden). Als studenten een maatschappelijke betekenis heeft (d.w.z. geen luxe meer is), lijkt een vergoeding voor gepresteerde arbeid gerechtvaardigd. In '65 voegt VVS daar aan toe: "Des te meer gerechtvaardigd doordat het de student de nodige zelfstandigheid zal verschaffen."

Het studieloon biedt de student de noodzakelijke materiële zekerheid. Zo wordt hij een zelfstandig denkend en levend mens ipv. een afhankelijk, onmondig wezen.

Hoe wordt het studieloon berekend? Wel, men neme het gemiddelde jaarlijkse studentenbudget. Twee jaar geleden was dit volgens de Sociale Dienst van de RUG 109.000,-BF. Voor dit jaar houdt de Leuvense Sociale Onderzoekswerkgroep een enquête over de kosten van studeren aan de Unief en het NUHO.

En de crisis ?

Wie zal dat betalen?

Twee antwoorden:

- 1) Het kost helemaal niet zo veel
- 2) Het geld is er.

Studieloon voor 100.000 studenten (er zijn er nu over de 80.000) zou aan 109.000,-BF per jaar een bedrag van 10,9 miljard kosten. Nemen we daar NUHO-studenten bij, dan komen we aan een bedrag van ca. 35 miljard. Als we zien dat het kapitaal jaarlijks voor 140 miljard belastingen ontduikt, dan zeggen we: dat kan er wel vanaf. Het geld is er, we moeten het maar halen. Verder hangt alles af van de prioriteiten die de overheid stelt. Zolang men F-16 (35 miljard BF?), Heli-Hawkraketten (5-7 miljard?), prestigeprojecten (als 's Lands Feest: 300 miljoen), belangrijker acht dan de mens zelf, gaat het mis in dit apeland. De eisen om studieloon en gratis onderwijs zijn dus niet los te zien van onze kritieken op het kapitalistische maatschappijbestel. ■

V.V.S.

HOE KUNNEN WIJ DE DEMOKRATISERING VAN HET ONDERWIJS BEREIKEN ?

Wij verdedigen de "demokratisering van het onderwijs". Dit houdt twee zaken in. Vooreerst is het belangrijk dat de lagere bevolgingsklasse als klasse het recht en de mogelijkheid moet hebben naar kinderen hoger onderwijs te laten volgen. Bij dit aspect leggen wij de klasse-ongelijkheid bloot.

Daarenboven is het echter nodig een antwoord te bieden op een probleem, dat reeds in 1970 werd gesteld door de arbeidersbeweging, maar nog onveranderlijk geldt, namelijk: "...Gaan we onze kinderen laten doormerken naar de vetst betaalde en ten onrechte hoogst sociaal gewaardeerde beroepen?" (De Gids op Maatschappelijk Gebied, 1970, p.953, cit in: VANDEKERCKHOVE, L., HUYSE, L. In de buitenbaan, p.17). Wij zullen onder de (toekomstige) studenten en afgestudeerden de discussie moeten lanceren:

"Wat na de studies? Stellen wij ons in dienst van de lagere bevolgingsklasse, of stellen wij onszelf voorop en vallen wij de sociale ongelijkheid dus niet aan?". Wij kanten ons tegen het feit dat afgestudeerden werken en denken voor eigen profijt en in het voordeel van de machtsgroepen in onze samenleving en zich boven het gewone volk verheffen.

Wat betekent dit nu concreter? Vooreerst zouden de verschillende faculteiten en afdelingen kunnen uitwerken wat zij verstaan onder "zich in dienst van de werkende mensen stellen". Wat betekent dit voor een pedagoog, voor een landbouwingenieur, voor een advocaat...? Een paar suggesties: mensen die werken in wetswinkels, pedagogen die aan laag loon werken in sociale voorzieningen als JAC, architecten in buurtcomitees, landbouwingenieurs die werken aan gezonde landbouw, fysici die onderzoek weigeren te doen voor kernenergie...

Anderszijds - en dit is niet minder belangrijk - heeft de student onder zijn studies reeds de taak na te denken over dit contact met de werkende mensen. Reeds onder zijn studies moet de studentemassa solidair kunnen zijn met hen en dit op een daadwerkelijke manier.

De vraag is nu hoe wij dat zullen verwezenlijken...

1) De toegang tot de unief.

De kinderen uit de lagere bevolkingsgroepen komen voor een hele reeks drempels te staan: financieel, cultureel, psychologisch...De doorstroming zal slechts optimaal verlopen als deze drempels verdwenen zijn. De plaats van de bevolkingsgroepen onderaan de maatschappelijke ladder is er de oorzaak van dat zij als klasse op alle vlakken achteruit gesteld zijn t.a.v. de hogere klassen. Dit betekent dat de drempels tot het onderwijs pas zullen verdwijnen in een democratische samenleving, waar de lagere klassen niet langer achteruit gesteld zijn. Daar zijn we nog lang niet aan toe!

Dit betekent echter niet dat we de appel verder moeten laten roeten. Welke realistische eisen kunnen we stellen, binnen de huidige samenleving en met het belang van de werkende mensen voor ogen?

De financiële drempel kan weggevoerd worden door gratis onderwijs via de uitbouw van gratis en/of goedkope kollektieve voorzieningen. Dit zal de lagere klassen minder afschrikken om naar de universiteit te komen en zal bv. de psychologische drempel verlagen. Over andere zaken hoeven we ons echter geen illusies te koesteren. Aan de gegevenheid dat kinderen uit lagere klassen meer "zittenblijven" kunnen we weinig doen.

"Zolang onderwijs functioneert

binnen een bepaalde maatschappelijke orde en zolang sommige categorieën machtiger zijn en meer belang hebben bij de handhaving van de maatschappelijke orde dan andere, is het uitermate naïef te veronderstellen dat het onderwijs fundamenteel kan anders zijn dan het in feite is en tot een fundamenteel andere prioriteitenkeuze kan komen dan thans in de werkwijze, het leerplan, etc. tot uitdrukking komt." (VERVOORT C.E., Onderwijs en maatschappij. 1975, p.103)

2) Aan de kant van de werkende mensen.

1) In de akties stelt zich dit probleem regelmatig en dit onder concrete vormen (bv. neen aan de programmawet). Het is een belangrijke taak voor de sociaal-afgevaardigden, mensen uit politieke verenigingen, hierover de discussie te lanceren via een hele reeks activiteiten: volksvergadering, alternatieve lessen...Het heeft geen zin een ordewoord rond een band met de werkende mensen erdoor te willen krijgen, zolang we de studenten daarvan het belang niet hebben uitgelegd. Door dit thema stelselmatig en stap voor stap bij de studenten ter sprake te brengen, door concrete voorstellen te doen, zullen tal van studerende en (politieke) stap-vooruit zetten. Het is duidelijk dat we dringend moeten zoeken naar een resem mogelijkheden om een daadwerkelijk

ke band te scheppen met de werkende mensen.

ii) Een aantal sociale studentenvoorzieningen kunnen een specifieke rol spelen. Een voorbeeld: Zou de jobdienst er niet voor kunnen zorgen dat studenten tijdens de vakanties kunnen gaan werken in een fabriek. (Nogal eens peioratief "sociaal toerisme" genoemd). Velen eisen meer praktijk in hun opleiding (als ingenieur, psycholoog...), kanten zich tegen het wereldvreemde karakter van het onderwijs. Anderen stellen zich vragen rond de arbeids-

situatie...Laten we daarop inpikken en dat aanmoedigen, hoe vaag de motieven ook mogen zijn. Sociale Raad kan met die mensen in samenwerking met andere groepen voorbereidende vergaderingen houden, waar het probleem van de band met de werkende mensen concreet ter sprake komt.

iii) Andere initiatieven: denken we maar aan de studenten geneeskunde en verpleegkunde die onder de vakantie naar Libanon trokken om in de vluchtelingenkampen te werken.

iv) De vraag stelt zich ook of we deze doelstelling kunnen bereiken door de inhoud, de methode... van het onderwijs te veranderen. Wij zouden zeggen JA maar niet in de eerste plaats. Laten we nogmaals Vervoort aanhalen: Deze attitudeverandering -van het zich in dienst stellen van de werkende mensen- is "niet louter een intellectueel proces, dat zich los van de maatschappelijke werkelijkheid in de mensen voltrekt, het is een proces dat zich tussen mensen afspeelt en gewoonlijk betrekking heeft op gevoelens en overtuigingen die mensen niet helemaal voor niets er op na houden. Ze zullen ze ook niet voor niets veranderen" (VERVOORT C.E., op. cit. p.86).

Ter gelegenheid wordt binnen de studentenbeweging de idee van "kritische unief" binnengebracht. Dergelijke eis kan echter gemakkelijk ingekapseld worden door de machtsgroepen die hun hand boven het onderwijs houden...zolang de studenten zich maar niet aan de kant van de werkende mensen gaan opstellen. In Nederland bv. vormen kursussen rond het marxisme een belangrijk onderdeel van de opleiding in de politieke wetenschappen. De afgestudeerden blijven echter over het algemeen grote kleinburgers. Wat zien wij dus? Als men niet vertrekt van de sociale ongelijkheid in het onderwijs en de vraag niet stelt naar de houding en de plaats van de afgestudeerde t.a.v. de lagere klassen, leidt de verwezenlijking van deze eis onvermijdelijk naar een nieuwe elite van progressieven en 'kritische mensen' die hun tijd doorbrengen met het bestuderen van linkse literatuur van Marx tot Marcuse, zonder ook maar één stap dichterbij de werkende mensen te komen. Naast het feit den inhoudelijke eisen gemakkelijk ingekapseld kunnen worden, stelt zich het probleem dat ernstige inhoudelijke wijzigingen op onoverkomelijke weerstand zouden stuiten bij het grootste deel van het onderwijzend personeel, dat er toch niet kan 'verdacht' van worden banden te hebben met de werkende mensen en er bekommerd om

te zijn. Men zou als het ware de genese maatschappij met al haar instellingen op haar kop moeten zetten om deze wijzigingen door te kunnen voeren. (We kunnen ons anderszijds wel eens afvragen of het niet juist is allereens op zijn kop te zetten, om een democratische maatschappij te bereiken?) Dit wil weerom niet zeggen dat we de peer verder moeten laten rotten. Als we op inhoudelijk vlak eisen stellen, veranderingen willen, dienen we te vertrekken van het criterium: In hoeverre zal dit ons toelaten onze opleiding (beter) in dienst te stellen van zij die het het meest nodig hebben?

Enkele voorbeelden van eisen:

-EBO-kursussen in de hand. van Geneeskunde.

-Projektonderwijs pedagogie:

1ste licentie: training in vaardigheden

2de licentie: praktijk in de vakbond, buurtwerk, jongerenorganisaties

-Lessen over de arbeidsomstandigheden, over het marxisme...

(Het reeds aangehaalde voorbeeld van Nederland toont ons dat dit niet voldoende is. We moeten deze mogelijkheden aangrijpen om

wanttoestanden in de arbeidssituatie aan te klagen, om arbeiders-eisen te ondersteunen. We moeten kunnen verkrijgen dat niet de prof in de eerste plaats het vak geeft, maar studenten en arbeiders, waarom niet tenslotte?)

We zijn tegen verzwarving van de programma's, tegen verhoogde examendruk. We stellen: een korte, goede en praktijkgerichte opleiding. Geen vakspecialisten maar mensen die hun kennis weten in dienst te stellen van de lagere bevolkingsgroepen.

Noot: de voorbeelden en eisen zijn niet uitgewerkt, wat ook niet de bedoeling was. Het is belangrijk het volgende als leidraad te nemen bij het werken aan alternatieven: aan welke kant gaan we staan: aan die van de hogere klassen, of aan die van de werkende mensen? ■

GRATIS ONDERWIJS

Het recht op onderwijs is geen kado

Het recht op onderwijs staat niet los van de maatschappij waarin wij leven. Dit recht is niet ontsproten uit de karitatieve of humanitaire zielen van de opeenvolgende onderwijsministers, maar uit keiharde noodzaak.

Toen in 1921 voor het eerst beurzen werden gegeven voor het secundair en technisch onderwijs was dat omdat het kapitalisme op dat moment behoefte had aan geschoolde arbeidskrachten. Kamiel Huysmans zei toen in het parlement: *"vous trouvez que l'ouvrier en savait toujours assez: vous vouliez avoir de la main-d'œuvre à bon marché. Pendant un demi-siècle, vous avez, par égotisme de classe, arrêté la diffusion de l'instruction et, un beau jour, vous avez été submergés. Les conditions nouvelles demandent des ouvriers qualifiés..."* (Annales parlementaires, 1913-1914, pag. 127-128).

Hetzelfde gold na W.O. II: het kapitalisme had toen nood aan hoog-gekwalificeerd personeel om de economie terug op gang te brengen: Daarom kwamen er o.a. studiebeurzen voor universiteiten in 1954.

Samen met de druk van de arbeidersklasse in deze periode zijn het die factoren die de burgerij ertoe gedwongen hebben de uniefs open te stellen voor de arbeidersklasse.

Het kapitalisme is in crisis

Momenteel bevindt het kapitalisme zich in een diepgaande crisis. Dit heeft volgende consequenties:

- het patronaat heeft steeds minder hooggeschoold personeel van doen.
- bovendien geeft het patronaat steeds minder uit aan diensten voor het volk om haar eigen winsten veilig te stellen.

Resultaat: er zijn minder universiteiten nodig.

Tindemans schreef in zijn regeringsverklaring hiermee rekening te zullen houden: *"De regering zal onverwijld alles in het werk stellen om het hoofd te bieden aan de huidige economische problemen:....(o.a.) concrete maatregelen nemen om het onderwijs en de beroepsvorming aan te passen aan de eisen van het sociaal-economisch leven."* (7.6.77) Wat zijn die eisen?

- minder universiteiten
- wat nog nodig is aan universiteiten opfokken tot trouwe dienaars van het kapitalistisch uitbuitingssysteem.

En dit past de regering toe.

1. Door haar intenties om de studiebeurzen af te schaffen en eventueel te vervangen door leningen poogt ze de arbeiderskinderen, de kinderen van kleine middenstanders en boeren van de universiteit uit te sluiten om deze te herschepen tot het territorium van haar eigen kinderen. Op die manier maakt zij de arbeidersklasse tot het slachtoffer van haar eigen crisis door de arbeiders o.m. het recht op onderwijs te ontnemen.

2. Bovendien poogt zij door het systeem van de terugbetaalbaarheid van studieleningen - en de daarmee verbonden noodzaak om hoge weddes te verdienen - de intellektuelen ertoe te verplichten hun kennis en bekwaamheden in dienst van de burgerij te stellen. Hiermee vervult zij de hartewens van de vertegenwoordiger van het Belgisch patronaat PULLINCKX: *"...une connexion plus grande et plus rapide entre les besoins du marché et la recherche..."* (B.2000, nr 4, 1976) en rektor FORTIERS (ULB) zegt: *"...nous défendons l'idée d'un renforcement de la liaison industrie - université..."* (La Libre Belgique 3.10.77). Met die

nauwere band dat die vertegenwoordigers van de burgerij willen tussen industrie en universiteit bedoesen ze in wezen de band tussen de universiteit en de managers van de industrie: het patronaat.

klasse wil verdedigen. Omdat inzake de sociale sektor het objectieve belang van de arbeiders op dit moment gratis onderwijs is, ondersteunt M.L.B. iedere eis, om welke redenen dan ook, die gaat in die richting.

Gratis Onderwijs, hoe moet dat er uit zien ?

80.000 fr onmiddellijk.

Om tegemoet te komen aan de stijgende studiekosten dienen de beurzen opgetrokken te worden tot 80.000 fr voor iedereen. Nochtans opteert M.L.B. voor gratis kollektieve voorzieningen eerder dan voor uitgebreide beurzen, doch dat is niet van vandaag op morgen inlosbaar als eis. In afwachting dienen op zijn minst de studiekosten gedekt te worden voor alle studenten.

ruimen de toegang tot de uniefs: een dure universiteit met hoge toelagen blijft in de ogen van de arbeiders duur; een goedkope universiteit met lage individuele toelagen blijft voor hen goedkoop.

IS HET NIET ONRECHTVAARDIG DAT KINDEREN VAN DE BURGERIJ EN KINDEREN VAN ARBEIDERS DAN EVENGOED VAN GRATIS ONDERWIJS ZULLEN GENIETEN EN VANWAAR ZAL HET GELD KOMEN ???

Is het een utopie om dat nu te vragen? Maken we een kleine berekening en kijken we hoeveel dit b.v. zou kosten voor de nederlandse universitaire:

nu krijgt ongeveer één vierde van de studenten de gemiddelde som van 33.000 fr, hetgeen de Staat 794 miljoen fr kost. 80.000 fr voor alle studenten brengt ons op de som van 8 miljard voor de nederlandse universitaire.

Van waar kan de staat het geld halen?

1. Door ernstige bestrijding van de fiscale fraude. In 1975 bedroeg de fiscale fraude 101 miljard; de regering schreef in haar programma dat ze de fraude zou bestrijden voor 7 miljard. In 1976 bedroeg de fraude 123 miljard; de regering meldde in haar programma: bestrijding 7,5 miljard. Vorig jaar bedroeg de fraude 139 miljard; in het Egmontplan schreef de regering 7 miljard in. In 1978 zal de fraude 146 miljard bedragen en de regering zal ze bestrijden voor 9 miljard. In de laatste 4 jaar liepen de belastingontduikers dus al met 477 miljard weg, zonder dat de regering er iets aan deed. En wie zijn die ontduikers? Bekijken we de personenbelasting: De kleinste belastingbetaler betaalt 0,2 % van zijn belastingen niet. Als we de belastingbetalers indelen in tien categorieën met de kleinste onderaan en de grootste bovenaan, dan zien we dat de vijfde (middelste) categorie al 4,0 % van zijn belastingen niet betaalt; dat de negende (dus bijna de grootste) al 7,2 % niet betaalt en de tiende (de grootste) liefst 63,2 % van zijn belastingen niet betaalt, dus de grote kapitalisten van België. Laat die hun belastingen betalen en er is ruimschoots genoeg. (cijfers prof. FRANCK).
2. Door belastingen op het grootkapitaal. Volgens de wet mag nooit meer dan 50 % van het inkomen naar de belastingen gaan. Iemand die 10 miljoen verdient moet nooit meer dan 5 miljoen aan de belastingen afstaan. Zo worden de rijken beschermd. Baron VAN HOUTTE bekend nochtans in zijn rapport aan de regering dat, moest men heel het inkomen boven de 750.000 fr afromen voor de belastingen, dit de staat 40 miljard méér zou opbrengen. ■

M.L.B.

De wensen van de arbeiders zijn onverzoenbaar met de politiek van de burgerij

Tegenover de politiek van de burgerij staan de wensen van de arbeiders. De arbeidersklasse stelt tegenover de maatregel van Indemans & Co dat hun kinderen recht krijgen op gratis onderwijs. Vermits ze het zélf niet kunnen betalen. Bovendien wensen de arbeiders dat de afgestudeerden zich niet ten dienste stellen van hun patroon om hem te helpen uitbuiten of zich spiegelen aan het voorbeeld van WIJNEN om het geld uit hun zakken te jagen, maar dat ze de mogelijkheid hebben om hun belangen te verdedigen en aan hun zijde te staan in hun strijd tegen de burgerij. M.L.B. is de studentenorganisatie van AMADA, die de fundamentele belangen van de arbeiders-

Waaron zijn kollektieve voorzieningen beter dan beurzen?

- zij verruimen het gezichtsveld van de studenten: van een individuele noodsituatie als arbeiderskind wordt het opengetrokken tot een kollektieve noodsituatie.
- kollektieve voorzieningen hebben een hoger rendement dan individuele.
- zij hebben een prijsdrukkend effect t.o.v. de privé-sektor. Individuele voorzieningen daarentegen leveren de student over aan de willekeur en de winsthonger van privé-ondernemingen.
- eenmaal verworven zijn kollektieve voorzieningen niet zo gemakkelijk af te nemen door de staat als individuele voorzieningen. De investeringen erin gedaan zijn niet te recupereren; bij de afbouw treedt het personeel als bondgenoot op, enz...
- kollektieve voorzieningen ver-

WAAROM ONZE SOLIDARITEIT MET DE WERKENDE BEVOLKING ?

a. Waarom ?

De verschillende groepen die opkomen voor solidariteit met de werkende bevolking geven daarvoor ook verschillende argumenten aan. Laten wij hier enkele motieven aanhalen, die in discussies verspreid kunnen worden en die, naar ons dunkt, een brede groep studenten kan aanspreken.

1. De verantwoordelijkheid.

Het recht om te studeren verdienen wij zomaar niet, omdat het een recht is. Elke student heeft de gelegenheid een boel kennis op te doen. Dat hij zijn verantwoordelijkheid opneemt en die kennis gebruikt, niet om carrière te maken en hopen geld te verdienen, maar om de mensen op een bescheiden manier ten dienste te zijn en zich met hun belangen te identificeren.

Met de redenering "samen zijn we sterk" moeten wij voorzichtig zijn. Akkoord dat velen op die basis solidair willen zijn met de lagere bevolkingsgroepen. Een echte solidariteit bestaat er evenwel in zich te identificeren met de situatie, de problemen en de eisen van anderen. "Samen zijn we sterk" houdt dit niet noodzakelijk in. Men kan louter uit eigen

belang samen met de werkende mensen op straat komen, zonder zich ook maar één zier te interesseren voor het lot van een werker. Dit is dan ook een toevallige band, want wat doe je als de "studiebelangen" nu eens tegengesteld zijn aan die van de werkende mensen? Solidair zijn met de dokterskaste die hogere tarieven wil (zoals in 1964), de Hitlergroet brengt en daar je als student belang hebt bij het nazi-regime? Het is een keus die elke student uiteindelijk zal moeten maken!

2. Ze zijn meer getroffen.

De afbraak van de studiebeurzen kadert in een politiek van de regering om de crisis af te wentelen op de werkende mensen. Nu is zij er in geslaagd door de programmawet 10.000fr. meer te vragen per belastingsplichtige. Niet studenten of afgestudeerden worden in de eerste plaats getroffen door de crisis. Het zijn integendeel de werkende mensen die de riem het strakst moeten snoeren. Laten wij er ons wel voor hoeden de houding aan te nemen van "Och die arme sukelaars, wij moeten hen helpen". Dit brengt ons tot het derde aspect.

3. Alleen de arbeiders kunnen ernstige toegevingen afdwingen.

Wij kunnen nu voor of tegen de

"klassestrijd" zijn, het is een feit dat de arbeiders daardoor en enkel daardoor hun rechten hebben verworven en verdedigd. Het algemeen stemrecht, verkorte arbeidsduur, dop en pensioen, ziekencas. Dit is hen niet zomaar in de polen gestopt. Vandaag de dag verdedigt de werkende mens met dezelfde middelen zijn werkzekerheid, zijn koopkracht, de 36-uren. Alle andere lagen van de bevolking - studenten inbegrepen - kunnen er een voorbeeld aan nemen.

Wij kunnen kiezen tussen een burgerlijk leventje en een engagement ten dienste van. Een arbeider heeft niet te kiezen. Hij kan niet aan de kant gaan staan van zijn eigen patroon, want dan schiet hij zich uiteindelijk zelf in de rug.

Een actueel voorbeeld: het VEO (patroonsorganisatie) wil geen arbeidsduurverkorting maar half-tijde arbeid. Dit verhoogd in geen enkele mate de werkzekerheid. Wat eist de arbeider: 36-uren week: hij die de crisis veroorzaakt draait er ook voor op, namelijk de patroon.

Bovendien, als een arbeider opkomt voor zijn belang, komt hij meteen op voor de belangen van zijn werkmakkers, niet enkel van zijn eigen fabriek maar van het ganse land, en zelfs van de boeren, de middenstanders, de stu-

denten... Toen de Athus-arbeiders hun werkzekerheid verdedigden onder de grote vakantie, ging het om de werkzekerheid van alle Belgen en Luxemburgers.

b. Waarom i.v.m. de studiebeurzen ?

De studiebeurzenafbraak valt een recht aan van de studenten maar het is nog meer een aanval op de werkende bevolking. Dit laatste moeten wij stellen boven het eerste. De studiebeurzen moeten toelaten aan de lagere bevolkingsgroepen om aan de universiteit te komen studeren.

De afbraak van de studiebeurzen kadert in de programmawet. (Wij verwijzen hiervoor naar één van de volgende Veto's. Niet de grote kapitalen worden aangepakt, maar de doorsnee-inkomens, waar de meeste mensen toe behoren).

c. Waarom er nu over spreken ?

- veel mensen zijn tegen de crisispolitiek maar komen er nog niet toe daadwerkelijk solidair te zijn met de werkende mensen. Het is aan ons de taak deze zaak op een juiste manier en geduldig te verdedigen.

- Als onze eisen ingewilligd zijn, is het dan wel juist onze akties stop te zetten? Als op dat moment de arbeiders op straat komen zoals in maart dit jaar, kunnen wij dan afzijdig blijven toezien?

- Van de houding van de studenten tegenover de werkende mensen hangt het uiteindelijk af welke richting de akties uitgaan. Willen wij de geschiedenis herhalen en onze unief een "bolwerk" van Hitlerianen laten worden, of kiezen wij voor een onderwijs in dienst van de werkende bevolking tegen de crisispolitiek van de regering?

Aan jullie de keuze! ■

INKOMENSHERVERDELING ?

Als je inkomensongelijkheid op die manier bekijkt, aan de oorsprong zelf, heb je veel meer effect dan met meer of minder beursjes uit te delen!

bijvoorbeeld:

-indexaanpassing in centen i.p.v. procenten: iedereen 400fr. i.p.v. 2% opslag.

-dichtdrukken van de inkomenswaaijer naar 1 tegen 5 (verhouding tussen wettelijk minimumloon en hoogste salaris)

-sterkere progressieve belastings-tarieven

-vermogensbelasting

Zouden wij er niet goed aan doen dergelijke eisen ook openlijk naar buiten te bepleiten, zodat wij als studenten (op dit moment nog een bevoordeligde groep) niet telkens het verwijt moeten slikken dat wij "op onze privileges blijven staan", wanneer wij bijvoorbeeld behoud van de beurzen vragen?

Indien wij privileges zouden verdedigen zouden wij toch vóór numerus clausus zijn, zouden wij voor een vette pree zijn...

Er is overigens al enige tijd een sterke tendens zichtbaar naar tewerkstelling in loondienst (steeds bij unief-gediplomeerden): leerders, uitvoerende kaders in een bedrijf of een instelling, beamten in de administratie, onderzoekers aan de unief of in een labo, enz...

Het aandeel "vrije beroepen" is niet bijzonder groot meer.

Leningen aanpakken onder het mom van "herverdeling", van "rijken doen betalen later" is de zaken omkeren:

1. Waarom moet je zoveel verdienen?

2. Er zijn er steeds meer die niet abnormaal veel verdienen met hun licentiaatsdiploma

3. Leningen *selekteren* meer: zo herverdeel je geen kennis, informatie, macht of inkomen, maar bescherm je de privileges van een kleine toplaag "gelukkigen" die "kunnen" of "mogen" studeren, zelfs al zouden ze wat terugbetalen...

Onze beurzen verdedigen en uitbreiden, of een beter stelsel vragen, is *niet* tegen herverdeling. Laat iedereen studeren wat zij of hij wil en pak tegelijkertijd de *wortels* van de ongelijke inkomens aan!! Het beurzenstelsel van 1971 wil de *herverdeling* van het inkomen bevorderen: te rijke mensen krijgen niks, hoe armer hoe groter de beurs.

Het resultaat is echter pover:

- gering totaal effect, want de beursbedragen zijn eerder klein.

- vooral de middenklassen genieten beurzen. Voor de lagere groepen bestaan nog heel wat barrières voor het hoger onderwijs (ze worden *vroeger* geselecteerd)

- de voornaamste oorzaak van ongelijkheid blijft: met veel diploma's heb je een zogenaamd recht op een hoog inkomen.

Voor al dit laatste aspect is belangrijk: de idee dat studeren een marteling is die je dient te vergoeden door veel geld en kar-

rière, kan in feite gebruikt worden als drogreden om de demokratisering van het hoger onderwijs te stoppen.

Dit soort redeneringen bijvoorbeeld:

- er zijn 7500 universitaire werkløos, dat mag niet, dus wij moeten minder mensen toelaten: *selektie*, *numerus clausus*, *orientering*.

- eerst studeren op kosten van de gemeenschap, en dan nog veel geld verdienen, dat ze het dan maar terugbetalen: *studieleningen*, *afschaffing van de beurzen*.

- beschermen van privileges door afsluiten van beroepswegen: *vestigingswetten* voor dokters, apothekers, notarissen, tandartsen. Alsof de gezondheidszorg en de juridische hulp al lang ruim voldoende zijn...

Zouden wij niet een betere samenleving opbouwen als wij alle studies zo breed mogelijk openlaten, als kansen tot ontplooiing en verrijking voor iedereen? Onafgezien van wat je daar later mee doet. Dus niet als vagevuur voor fikse beloningen.

Moeten wij dan de uniefs niet open zetten voor *avondkursussen*, *volwassenenvorming*? Moet je dan de *inhoud* van de kursussen niet breder opvatten dan "kennis van buiten leren"? Kom je zo niet tot meer gelijke sociale status tussen beroepen en diploma's? ■

VERDEDIG HET RECHT OP STUDIEBEURZEN.

NAAR EEN EENSGEZINDE NATIONALE AKTIE !

WIL JE OOK EEN GEWONE VETO LEZEN...

ABONNEMENT VETO JAARGANG 4 (1977-1978)

(administratie)

(invullen in hoofdletters a.u.b.)

NAAM: .....

ADRES: (waar je VETO wil ontvangen)

naam residentie/huis: .....

straat: ..... nr. .... bus.....(1)

postnummer: ..... gemeente: .....

STUDIERICHTING: .....jaar.....

betaalde 200 fr voor een abonnement op VETO jaargang 4 (2)

betaalde 150 fr voor een abonnement op Veto jaargang 4, samen met 200 fr voor een steunkaart van Kultuurraad, die de houder recht geeft op reductie voor activiteiten door Kultuurraad georganiseerd. (2)

per overschrijving cash (2)

datum: .../.../... handtekening abonnee: .....

Misschien is dit je eerste kennismaking met VETO. Zoals in het editoriaal vermeld, is dit een speciaal nummer. Meer een normale VETO bevat allerlei artikels en rubrieken over diverse onderwerpen die een student maar kan interesseren.

Wil je dat met je eigen ogen zien, kan dat: kom eens langs op ons sekretariaat of schrijf een briefje/kaartje voor een gratis proefnummer. Wil je dadelijk, of na kennismaking, een abonnement, vul dan bijgaande strook duidelijk leesbaar in; breng het binnen op ons sekretariaat of stuur het op. Je kan ofwel direkt, ter plaatse, cash betalen, of storten via de bankrekening 001-0561677-26 van de Algemene Studentenraad, E. Van Evenstraat 2 d (1ste verd.) 3000 Leuven, ons adres. Vul op de overschrijving ook duidelijk de reden van betaling in. We verwachten je.

Indien je stort via een bankrekening die niet op jouw naam staat en/of niet op het adres waar je VETO wil ontvangen, wil je dan a.u.b. bijgaande gegevens invullen en mee opsturen. Dit om vergissingen te voorkomen, en te verhinderen dat je VETO niet zou krijgen. Dank je.

De storting gebeurt op het bank(post)rekeningnummer .....
op naam van: .....
adres: .....straat, nr. ....
postnummer ..... gemeente.....

(1) voor het geval je in een huis/blok woont met verschillende brievenbussen.
(2) in het cirkeltje aanduiden wat voor jou van toepassing is.